

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:

BRAȘOVU, piata mare Nr. 22.

GAZETA IESE ÎN FIECARE DI.

Pe un an 12 flor., pe săptămână 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe an 40 fr., pe săptămână 20 fr., pe trei luni 10 franci.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O serie garmondu 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrierile nefrancate nu se primeșc. — Manuscrise nu se retrăimită.

ANULU XLVIII.

N°. 195.

1885.

Luni, Marți 3 (15) Septembrie.

Brașovu, 2 (14) Septembrie 1885.

După Kulturegylelul din Clușiu a ținutu mare adunare și reuniunea „Szechenyi”, înfințată pentru maghiarizarea comitatului Sătmăru. Pe 12 Septembrie a fostu o di de sărbătoare în Careii mari, căci în acăstă di președintele onorariu alu numitei reuniuni, unul din cei mai de frunte apostoli ai șovinismului maghiar, episcopul romano-catolic din Sătmăru Schlanch Löhrne a declarat solemnul, că numai prin consolidarea națională Ungaria pote să trăească ca statu de sine stătătoru și că ea numai atunci pote fi tare când dela Adria păna 'n Carpați toți cei 15 milioane de locuitori ai ei se voru mărturisi ca Maghiari.

Credem a fi de interesu pentru publicul român, ca în nisice momente ca aceste se audă și vocea unui demn și intelligent Român din acele părți; să audim ce crede acestu frate despre politica d-lorū Schlauch și soți cari se munescu în zadaru a înstrăina pe Români dela sînul națiunii loru. De aceea dăm locu articulului următoru ce ni-lu trimite:

Care e politica ungurescă?

E lucru cunoscutu că alta scriu și vorbescu și alta facu politicii noștri unguri. Ei vorbescu de libertate, dăr numai Ungurului i este iertatul a i nemulțamitul cu o lege séu ordonanță; ei vorbescu ca fera să înainteze în cultură, dar numai loru își rădică scole, ér scolele celorlalte poporele persecută; ei facu legea de naționalitate, dăr declară de anti-patrioticu déca te provoci la ea; ei strigă în gura mare că sunt toleranți și te insultă pe stradă déca vorbesc românesce; ei ceru administrațione bună, justiția promptă și eficiență și aplică în funcțiuni ómeni de aceia cari nu se potu înțelege cu poporul; ei vorbescu de idea de statu ungaru și voiesc a realisá unu idealu de statu maghiar.

Nu ne mirăm. Celu ce procede dintr'unu principiu falsu la consecințe false trebue să ajungă. Politicii unguri ținu, că déca acăstă tără se nășeșe în limba loru „Magyarország” tôte petrile dintr'ensa trebue să fiă maghiare, și aceia cari nu-să încă Maghiari, păna nu voru fi, n'au nicăi unu dreptu, ba trebue să fiă bunu bucuruș că nu sunt alungați peste graniță. E lucru constatatu din istoria, că Unguri niciodata n'au făcutu politică basată pe fapte și imprejurărī reale; ei identifică statul cu rasa maghiară și totu ce facu pentru acăstă rassă și în contra celorlalte ducu că facu pentru statu și declară de lucru patrioticu.

Te prinde mila, când veți cum guvernamentele caută a discredită pe Apponyi și consotii naintea tărei (recte: a „patriotilor unguri”) împătrându-le că vreau să stea de vorbă cu naționalitatele și cum acestu Apponyi cu partisani se ei totu se spală de acestu păcatu uriosu, de acăstă trădare de patria!

Si 'ntr'adevăr, în ochii acestoru politici nefericii ai unei tări și mai nefericite e păcatu, e trădare de patria a și cugeta la aceea, ca să se înăștescă 10 milioane de cetăteni din 16 milioane, dându-se ceea ce pretinde rațiunea de statu și dreptatea dumnejescă și omenescă. Si aceste vederi le profesă toți Unguri, începându dela Tisza-Apponyi și păń la celu mai din urmă cismară, care ceteșe foi politice „patriotice”.

Îți stă mintea în locu și te întrebă cu uimire: să nu fiă óre între atâții „fălnici bărbăti de statu”, fericitor de tără, dătător de sfaturi și învățături pentru alte tări și popore, unu singură săcaru, care să vădă și sămăescă ce-i trebue a-

cestei sârmăne tări, ca să fiă mulțumită, avută cultă și tare?

Trebue óre să trecemu noi prin tōte nebunile ciangăiesc și kulturegyletești și încă cine scie prin căte altele — ce ne voru paralisă puterile atât de trebuințose spre a ajunge pe altii multu mai înaintați ca noi în cultură — ca să căpătăm odată minte și să ne apucăm odată cu puteri unite a clădi casa părintescă, care ni se urninge adă măne pe capu?

Se vede că compatrioții noștri trebue să trăcă încă o mare întrégă de ilusiuni, de experiente și de nebunii patriotic păna ce voru ajunge a cunoșce adevăratele interese ale tării, basele solide pe cari trebue să stea statul nostru poliglotu, căci bărbăti cari să vădă și să sămăescă, ce-i lipsesce în realitate acestui statu, adă intre politicii unguri nu suntu.

Si nicăi că voru fi în aproapele viitoru. De aceea, ca noi, Nemaghiarii, să nu putem răsbi cu ideile noștre să au îngrijită prea bine politicii unguri atât prin legi și ordonațe cătu și prin dilnice calumnii și suspiționări; ér națiunea maghiară, care de multu și-a perduț pămentul de sub picioare sburându după „ideale,” nu pote să producă unu astfelu de bărbat.

Ce se pote aștepta dela acei ómeni, cari eră alaltăer condamnau în termimi cei mai aspri „centralisarea” lui Schmerling și adă astă de lucrul celu mai dreptu a fi ștersu chiar și numele „Transilvania” din vocabularul loru politicu și stau în luptă continuă cu Croații pentru a-i ferici și pe acestia ca pe transilvăneni; cari tipau ca din gura șerpelui eră alaltăer din cansă că li s'a introdusu limba germană în gimnasiu și adă — facu ce condamnă oră ce paedagogia ratională — silescă pe copii de 6 ani a înveța o limbă lor străină; cari batjocuriau pe Nemți déca nu sciau bine vre-unu nume unguresc, și adă dau în modu arbitrar ex oficio nume maghiare ómeniloru așa încăt nicăi maica loru nu-i mai cunoșce; cari mai dăunăd strigau „asuprire” pentru întrebunțarea limbei germane în oficie și adă te înșultă pe stradă, déca vorbesc românesce; cari se plângă de germanisare și adă facu reunioni de maghiarisare; cari declarau de cea mai mare nedreptate, că Nemți nu se îngrijescu de cultura poporului și adă și dicu: „uită românesce și învăță unguresce, dacă vrēi să aibă parte de carte” cari denunțau Europei, că Némtul pune dirigători de aceia, cari nu se potu înțelege cu poporul și adă astă a fi „rajiune de statu” a pune deregători la administrația și justiția, cari pertracteză cu ajutorul haiducilor cari le facu servicii de translatori.

Dela unii ca aceștia nu poți aștepta o politică sănătosă de statu, ci numai svârcolire de rassă.

N'ai crede păna unde merge orbia politiciilor unguri! Acum, cu visitarea expozițiunii din Pesta de Poloni, foile unguresc suntu pline de meditațiuni asupra cauzeloru nimicirei Poloniei.

Causa principală a fostu după foile unguresc și după adevăr, apăsarea și nedreptățirea tăranului prin oligarchia neînfrânată, care apoi în timpu de nevoi a fostu părăsită de poporul ce spera mai multu bine dela străină decăt dela ea. Cu vîi colori suntu zugrăvite desfrâul, usurință, egoismul și trădarea oligarchiei, suferințele și amărăciunea tăranului apăsatu, nisuința unor mai bună și mai departe văzători (Kosciusko etc.) de a da poporului drepturi și alu trage astfelu în sfera intereselor patriei, nerăușirea și întărișarea acestor reforme și catastrofa finală ca urmare naturală a altoră păcate.

Cugetău óre că acestoru politici geniali le vine în minte a trage o paralelă între atunci și acum între acolo și aici? Nicăi pomană. Unguri nostri suntu dedați a nu vedé de pomă pădurea, cugetă că pe celu apăsatu și nedreptățitul ilu dore mai puținu apăsarea și nedreptățirea déca ea vine

dela o rassă și nu dela oligarchia și déca dênsul să nedreptățeșce și se asupresce „sub titula” naționalitate și nu iobagiu.

Dér în cele din urmă Polonii au fostu proști și învinovăti, și deplângem, fi amenințămu, le strigămu „eljen” și apoi sănătate bună. Potu merge acasă. Înainte de „finis Poloniae,” să fi pututu învăța Polonii dela noi cum se face unu Eldorado alu libertății, dreptății, egalității și frățietății tuturor poporelor statului. Aici ne iubim cu toții, de stămu să ne măncăm, și să vedem cum și luerăm toți pentru binele comună care constă din aceea, că celu mai tare și care e mai aprópe de focu, trage totu jarul la óla sa, ér ceilață astăptă păna se ferbe mămăliga în óla lui, ca să aibă și ei focu pentru ólele loru. „Ochă au și nu vădă, urechă au și nu audă,” acăsta e politica ungurescă.

ROMANII ȘI MAGHIARI.

Sub titlu „Irredenta română”, qiarulă vienezu „Morgen-Post” dela 11 Septembrie n. conține următorul articulă de fondu:

De câtva timpu se vorbesc forte multu în foile unguresc despre o irredentă română, care ca și irredenta italiana ar urmări planuri de finală trădare în contra integrății monarhiei noștre. Se vorbesc de proclamații revolutionare, ce s'a imprăștiat în Caransebeș și în alte părți române ale tării și despre care să se afăratu, că au fostu strecute ca contrabandă din Ploesci in Austria. Nu vrem să cernemăcește fapte și nicăi să le înșătișăm ca esagerate. Se pote că astfelu de proclamații, cum raporteză foile unguresc, s'a găsitu în adevăr. Dară pentru aceea nu este ertat să ne îndoimă de credință și patriotismul concetățenilor nostri români, și comită înalta trădare cea mai demnă de disprețu aceia, cari pe unu popor, ce și-a stropit sângel și său în sute de lupte pentru gloria și măuirea Austriei, și înfățișeză ca pe o cétă de înalți-trădători.

Români din Ungaria și Ardélă nu suntu multămiți cu poziția ce li s'a asemnatu din partea Maghiarilor în cadrul regatului ungar. Ei se consideră vătămați în drepturile politice și naționale. Credem că ar fi timpul a cugeta la unu modus cum să ar putea ajuta dreptelor reclamări ale Romanilor. A fostu și dincocé de Leitha unu timpu, în care Cehii totdeauna erau loviți în capu numai cu imputarea de înalta trădare și la tōte planșerile loru asupra scurtării loru naționale se răspundeau, că suntu sociotă de peregrini la Moscova și de panslavistă și rusofili. Dar cu aceea nu s'a rezolvat cestiunea cehă. Numai după ce li s'a datu Cehilor deplina egală indreptățire și au fostu puși într'o lină cu Germanii, deveni din poporul cehu opozițională și totdeauna indreptățită unu factor credinciosu statului și guvernului, care se dovedește că celu mai tare sprijinu alu guvernului. Nu se pote aplica și în Ungaria același receptu față cu Români? Să se dea poporului român ceea ce e bunul său dreptu, și de sigură nu va fi nicăi celu mai micu motivu d'a vorbi despre o irredentă română.

Români austriaci într'o lungă istorie de sute de ani au dovedit, că stau în neclintă credință cătră tronu și imperiu și că în ora pericolului în orice timpu au fostu gata a-și jărtfi avere și sânge pe altarul patriei. Regimentelor noștre românesc nicăi odată nu le-au lipsit vitejia și bună-voință d'a se jărtfi, și dacă acușatorii maghiari, cari voiesc a înegri poporul român cu calumnie loru, au trebuință de unu testimoniu, atunci și îndrumămu la împăratul ca supremul comandant de răsboiu și la celu dintă demnitări alu armatei noștre, la mareșalul de cumpă archiducele Albrecht, cari de repetite ori au datu celu mai strălucită testimoniu virtușilor militare ale Romanilor austriaci.

Si chiar și regatul român, care totdeauna ne-a fostu unu credinciosu vecinu, merită increderea noastră și simpatie noastră sincere, și nicăi odată nu ne a datu pricina de o dréptă neîncredere. Regatul român este aliatul nostru natural și când într'o di ar veni din nou la ordinea dilei cestiunea orientală, se va arăta că intre noi și regatul României există interese identice.

care pretindă o apărare comună. Elementul română atâtă în Austria, căru și în afară de granițele Austriei, este în puterea naturei și pozițunei sale unu element amicală Austriei și de aceea ca atare trebuie tractat. Dacă i se refuză dreptul său, este lucru natural, că prin acela se provoacă rezistență sa. În momentul sănătății nu i se va mai opri ce de dreptă i se cuvine, nimenea nu va mai avea să se plângă de opoziția sa România din Ungaria și Ardeal se plângă de decenii, că suntă desprețuți și apăsați, și că suntă amenințați în esență loru națională. Stă în mâna Ungurilor dă pune capătă acestor plângeri. Chiar și vermele se săvârcolește când e călcătă și nică unu popor nu susține cu indiferență să i se oprescă dreptul său național.

Sub titlul „Din Transilvania“ publică „Leipziger Tageblatt“ dela 9 Septembrie următorul articul de fond:

Se scie, că presiunea produce contrapresiune. De această lege naturală voru trebui să țină contă și *Magharii, cari exercită de multă timpă cea mai neauță presiune asupra naționalităților străine din Ungaria, ce suntă în preponderanță, asupra Germanilor, Slavilor și Românilor*, spre a-i face cu puterea Maghiar.

Intre aceste mijloace teroristice se numără și „reuniunile de cultură“ maghiare intemeiate de curând. Cu deosebire „reuniunea de cultură“ intemeiată în orașul Clușiu din Transilvania a provocat o mare iritație între Sașii și Români din Transilvania, pentru că reuniunea a declarată îndată după constituirea ei, că intenționăza înainte de totă maghiarisarea Transilvaniei „pe cale pacnică.“ Sașii și Români din Transilvania sciu fără bine, ce înțelegă Maghiarii sub cuvântul „pacnică,“ și de aceea caută să scape cu orice preț de astfel de „pace.“ Intr-o ședință a reuniunii de cultură din Clușiu s-a țisă între altele, că Maghiarii trebuie să-și recucerească pe Maghiarii românișați, ba să afirmă chiar, că mai jumătate din Români transilvăneni, cu deosebire în comitatul Huniadei, suntă Maghiari românișați. Români nu au rămasă datoră cu răspunsul. Nu numai în foile românești din Transilvania și Ungaria de Sudă suntă condamnate cu cea mai mare asprime tendențe de maghiarisare ale reuniunilor de cultură, ci și în organele ultranaționale din regatul României și-au aflată iritație și cearta ecoul loru și au aprinsă în flacără vîrba contra maghiarismului. Intre astfel de imprejurări nu trebuie să ne mirăm, dacă în Transilvania învecinată cu România a eșită la iveală deodată o proclamație a „Iridentei române,“ care provoacă pe Români la revoluție și la stîrpirea Maghiarilor.

O astfel de proclamație s'a găsită lipită acum cîteva șile pe părății localului reuniunii de cultură din Clușiu, pe casa prefectului și pe la multe colțuri de străde. În același timp s'a răspândită aceiaș proclamație și în Sibiu, Brașov și în totă părțile locuite de Români. Subscrierea acestei proclamații este în traducere verbală: „Comitetul de acțiune ală Iridentei române.“ București, 18 (31) August 1885.

Introducerea acestei proclamații începe cu o enumerare chronologică a tuturor violențelor, cari le-a comisă maghiarismul și cu deosebire guvernulunguresc actual asupra nației române. La fine se provoacă la reuniunile maghiare de cultură intemeiate de curând în Transilvania și Ungaria. Aceste reuniuni, se dice în proclamație, suntă o declarare pe față de răsboiu contra Românilor, cari trebuie să răspundă cu o revoluție generală. În acestu tonu se continuă mai departe.

Mai în același timp a apărută și în Sibiu o broșură românească, care părătită titlul: „Unu cuvânt“ de Meneniu Agrippa. Si acăstă broșură serie aspră contra Maghiarilor, evită însă a provoca la acțiuni brutale. Se dice numai că lăcomia de domnire a Maghiarilor se duș de Jidovii și nesuportabilă. Rasa maghiară de totu neproductivă, — nu se dice ceva nedreptă, — ar fi murită de multă, dacă nu s-ar afla în continuu Germani, Slavi și Români trădători și renegați, cari jură pe maghiarism pentru avantajele materiale, ba cu trădarea naționalității loru mergea așa de departe, că adopță nume maghiare de familie. Între „celebritățile“ ungurescă, se dice, că nu se află mai nică unu singur Maghiar neaoșă, dăr Germanii, Jidovii, Slavii și Români suntă cu grămadă. Chiar și „renumitul“ politică maghiară *Déak*, cum s'a dovedită, a fostă unu Română renegată.

Luândă acum totă aceste amenințări și acuse în considerare, atunci trebuie în totu casul să mărturisim, că întră politica internă a Ungariei se mișcă pe căi forte periculose. Tendențele violente de maghiarisare au trebuită, lucru naturală, să producă o reacție puternică care, precum vedem, din qd în qd devine și mai puternică.

Maiestatea Sa monachulu în Slavonia.

Se scie că Maiestatea Sa asistă în qilele acestea la manevrele dela Pozsega. La 12 Septembrie n. a și so-

sită în acestu orașu fiindă primită la pără de triumfă în modă strălucită. Între strigăte de „Zsivio“, între cari se audiau pe ici colea și căte unu „Eljen“, monachul său fi întempiată de demnitari, de archiducele Iosif, de Banul Khuen-Hedervary, de archebiscopul Mihalovics, de patriarchul Angyelics și episcopul Dulansky, de episcopul Hranilovics, de ministrul Bedekovich, de ministrul de honveđi br. Fejérvary, de episcopul Strossmeyer, și de mulți înalti militari și civili. Ministrul Tisza încă n'a lipsită.

După amădi, Maiestatea Sa a primită deputația din Bosnia și Erțegovina, condusă de guvernatorul și generalul Appel și de demnitarii diferitor naționalități și confesiuni. Deputația constă din 467 persoane, între care 245 mohamedani, er ceialalți ortodoci mosaici, protestanți și catolici. Deputația a mulțamită pentru buna îngrijire a M. Sale de provinciile ocupate și l'a rugat să le visiteze. Maiestatea Sa a răspunsă deputației, că voința sa este că fiecare confiune să și pote exercita liberă credință ei și se nu fiă impedeate din nică o parte în drepturile lor. A promis că cătu mai curândă va visita provinciile. Cuvintele M. Sale au fostă primite cu stigări de nenumărate „Zsivio“. Sără a fostă iluminată și unu conductă de 400 fâcle.

Polonii între „Ungurii“ din Turocz.

„Narodnie Noviny“ ce apare în Turocz-Szent-Marton serie în Nr. 105 următoare:

Viceșpanul comitatului Turocz, Ludwig Lechoczyk, a pusă de s'a împodobită sărbătoresce gara Rutka, în nnorea Polonilor ce veneau din Crecovia, și cu nerăbdare putu aștepta sosirea șoferilor. Trenul din Cracovia intră în gară aducându eu sine 120 de șoferi poloni. Viceșpanul Lechoczyk păsi înainte și ținu o lungă vorbire ungurescă salutându-i. La începută Polonii ascultau linisiți și în urmă strigări: „Nu înțelegem nici o vorbă.“ Dar potu fi linisiți, că din metafisica vorbire n'au înțelesu nimică nici aceia, cari cunoscă deplină limba ungurescă. La vorbirea de salutare răspunse primarul din Cracovia, Szlahtovski, în limba polonă, ceea ce — neșeptionându nici pe Ungurii din comitatul Turocz — toți au înțelesu. Șoferii intrără în sală și conversația ar fi putută începe acum, dar în ce limbă? Polonii nu voiau să vorbescă *nemțescă*, Ungurii nu voiau *slovăcescă*; amândouă partidele se mulțumiră deci la începută cu strigăte de „Eljen.“ Comedia se termină repede și în curând răsună sala de strigăte slave.

„Noi suntem Slovac!“ strigă cineva și de aci încolo nu se mai audă nici o vorbă ungurescă. Ici și colo se audă unu „Niech zsiu Slovani.“ Trăiască Slavii, susu toți Slavii. Cine scie cum s'a întemplată, dar aceste strigăte se înmulțeau neîntreruptă. Polonii se însuflețiră atâtă de multă, încâtă începură a răspunde la strigăte și unu — dar ca Slovac și nu ca Unguri — se îmbrățișă. Arangiatorii porunciră țiganilor să cante înmulțu polonă „Jeszcze Polska nie zginać“ și aceea cantică sănătă căntul slovac „Hej Slováci.“ Acum se născu mare mișcare și strigăte de „Slava“ se auă. Din acestu momentă salutarea avu cu totul altu colorită. Când trenul polon părăști staționea, Polonii din fereastrile vagonelor strigau: „Niech zsiu Slovace“. Trăiască Slovacii.

DIN BUCURESCI.

Cetimă în „Naționa“ de Duminecă:

„Politia noastră n'a voită să rămână mai prejosă decâtă cea ungurescă. Vădendă că Ungurii facă ne capete perchișitori domiciliare pentru de a descoperi pe cei ce ară fi în legătură cu autorii proclamației iridentiste ce s'a distribuită în România ca și în țările române de sub corona ungurescă. Politia din București — de sigură nu din propria-i inspirație — se porni și ea pe perchișitori.

Er de dimineață, când d'abia se făcuse diuă, d. inspectorul polițienesc Iepureanu, însoțită de d. comisarul Vuculescu și de alti agenti polițienesci se duse la domiciliul d-lui G. Secăsanu, directorul alu șiarului „Unitatea Națională“ pe care, în numele legei, ilu soma să le arete totă hărțile, seriorile, cărlile etc. ce are. Din nenorocire însă, cu totă cercetările minuțiose ce făcură, nu găsiră la confratele nostru decâtă o carte, și aceea nemțescă. Nemulțamită, ceata polițienescă, însoțită și de d. Secăsanu, merse în strada Rosetti, la d. G. Ocăsanu, colaboratorul alu „Unității Naționale.“ D. Ocăsanu dormia când polizia intră la densul. — Erau 7 ore. — Sculată din somn, d-sa pune la dispoziție d-lor perchișitorii totă hărțile ce avea. Din nenorocire însă, nici aci nu găsescu nimică — afară de o proclamație — de și nici haine, nici ghete, nici rufăriă, nici perne, nici saltele, nici cărlă, nici unu colțisoru de casă, în fine, nu rămase necercetă. Dresără și aci proces-verbalu, și porniră disperați că se întorcă fără nici o îspravă.

Pe când d-nii Iepureanu și Vuculescu călcau casele

d-lor Secăsanu și Ocăsanu unu altu comisar, d. Varlamu, însoțită de d. căpitanu Stănciulescu, comandanțul vărdășilor și alti agenti polițienesci, erau porniți să facă lovitura cea mare, să atace casa d-lui Ioanu Droc-Banciulescu, secretarul societății „Carpații.“ Aci credea poliția că va pune mâna pe totă corespondență dintre iridentiști. Ajunși la 8 ore dimineață, numiți agenti somari pe d. Droc-Banciulescu să le prezinte totă actele societății, precum și orice alte hărți ar avea. Li se prezentă registrul de membrii; când vădă că cîteva nume, agentii înlemniră; vorbă să ia cu deneșii acelui registru, d. Droc înse refusă a li-l da. Procedându mai departe la perchiștiune, deteră peste cîteva numere din „L'Indépendance roumaine,“ le luară; găsiră unu număr din „Luptă“ cu unu articol privitor la Români de peste Carpații, ilu luară și pe acesta; le mai cădu sub mâna o scrisoare a secțiunii din Brăila a societății „Carpații“ privitor la afaceri curente, o luară; găsiră în fine, și o proclamație iridentistă, și o strînsă și pe acăsta cu multă îngrijire. Încolo, nimică și iar niciu.

Iacă totu rezultatul cercetărilor făcute eră diminuță de poliția. Nu se înșu d-nii perchișitori sau fi avută său nu autorizația procurorului, pentru că nici unul din cei trei alu căroru domiciliu a fostă călateu nu au avută curiositatea a întrebă.

După cîte așă, poliția a mai pusă ochii pe cățiva iridentiști, pe cari vrea să-i calce. Așteptăm.

SCIRILE DILEI.

Așă, că la comitatul de aici ar fi sosită o ordonanță ministerială, ca să se dea ordină directorului școlelor române din Brașov, ca portretul regelui Carolu, ca alu unui suveranu străinu, să se depărteze din sala liceului; în același timp să interdică studenților d'a mai purta chipuri cu tricolorul roșu-galben-vînătă, nefiindă colorile statului unguresc. Scirea acăsta o dă și „Românu,“ cu deosebirea că ordonanță ar fi din partea ministrului „evreu“ de culte și instrucție cătră mitropolitul din Sibiu. Așteptăm amărunte în acăstă privință.

—0—

Preoții din Limba și din Ciugudă au fostă cîtaș la tribunalul din Alba-Iulia în afacerea proclamației.

—0—

Sâmbăta trecută s'au întrunită delegațiișcolelor române de aici. Eforia a raportată despre rezultatul concursului la catedrele vacante dela liceu și școală primă. Nefiindă nici unu concurentă specială pentru literatura clasică, s'a recomandată la acăstă catedră d. profesorul Făgărășanu cu titlu provisoriu, înțindu-se sămă de zelul ce desfășură d. Făgărășenii, care promite a deveni unu profesor eminentă. Celealte catedre se voră suplini ca și păñă acum, fiindă numită între aceștiă ca nou profesor d. Silvestru Moldovanu. La școală primă s'a numită institutor d. Dariu din Săcele. Pentru musica vocală s'a numită d. Tănăsescu, absolventă alu conservatorului din București. Profesoră de lucru, nefiindă concurență, a rămasă totu d-na Russu. Ce privesc banii de cvartiru s'au stabilită două clase: 170 fl. pentru profesorii cei mai vechi dela gimnasiu, școală comercială și reală, 130 fl. pentru cei mai tineri; la școală primă: 100 fl. pentru institutorii cei mai vechi și 80 fl. pentru cei mai noi.

—0—

Ni se serie din jurul Gurghiului: „Vreme frumoasă, sănătate deplină atâtă între omeni cătu și între vite, pome în abundență. Omenii ajungândă la mămăligă nouă, începă a face și căsătorii cu ospete.“

—0—

Totu de acolo ni se serie, că la balul din Reghinul săsescu ținută în 22 Augustu n. în folosul „Kultur-egyletului“ din Clușiu, după ce Ungurii adevărați s'au temută de rușine — precum o și pățau — au aflată cu cale a pune ca conducători și totodată ca patroni ai balului pre Hűgel Leopold — unu neamțu care mai naînțe scie Dumnezeu ce a fostă, destulă că adă este proprietarul unei mori de făină — ca președinte; prof. Haczka Albert, alu cărui tată a fostă „bohem“ eră mușa română din Beca română — acum vice-căpitan la magistratul Reghinului săsescu, — ca vice-președinte, și Urmanczy Kristof din Toplița, arménă, casieră. Aceștia fiindă balul a fostă cercetări numai de cismari și croitori, nu au potută incassa și arăta ceva profită pentru „Kultur-egylet“ și așa, ca să nu rămână de rușine înaintă lumii, după cum se vorbesc din punghoruri proprii — și a altora cari s'au îndurat a face pomană, au trimisă „Kultur-egyletului“ 157 fl. v. a. ca banii incassati cu ocazia unea „balului“ atc.

—0—

Din Clușiu se scrie, că în presă sârbătorilor evreesci, sinagoga de acolo a fostă bătută cu petri pe timpul cănd credincioșii evrei tocmai iși făcă rugăciunile îndatinate de séră.

—0—

„Ellenzék“ de Sâmbătă, publicându rectificarea fraților Hirsch din Deva, că ei n'au fost arestați din cauza proclamației irredentiste, ci numai ascultați de tribunal, precum și asigurarea acestora că suntu cei „mai buni patrioți“, dice: »să iubesc România dela jidov.“ Multămînă de sfat, dar până acum încă nimenea nu și-a luat pe jidov ca model de patriotic afară de cei dela „Ellenzék“. Dacă ar avea statulungar totu patriotic ca jidovii, atunci, deu, nu l'ar puté invidia nimenea. Cătu pentru patriotismul Românilor, trasu la indoală, ceteșă cei dela „Ellenzék“ articulul din „Morgen-Post“ ce lă reproducem în numărul de azi, după care articulul nu patronii fraților Hirsch din Deva, ci Maiestatea Sa și archiducele Albrecht suntu singuri competenți a aprecia patriotismul Românilor.

—0—

In același număr din „Ellenzék“ găsimu următoare bătjocoritore notiță asupra preotimiei: »Bună parte!“ (A jo madarok) Cu trenul de persoane de eră s'au adus la Teiușu 14 popă români suspiționați, spre a trimis la tribunalul din Tîrgu-Mureșului. Precum anumă, prim-procurorul Sebestyen Mihaly desvălă că mai mare energie în urmărirea criminalilor cu proclamația română. Gendarmeria r. ung. precum și totu autoritățile ținu de a lor datorie d'a urmări energetic pe cei ce turbură pacea țării.«

—0—

Aflăm, că comitetul „Kultur-egylet“-ului din București se compune din: Vandory Lajos, unu birjaru și unu cismară. Si apoi mai dică cineva că „cultura“ maghiară nu are temelii tară.«

—0—

Ni se comunică, că preotimea gr. cat. din Valea Agricului aparținătoare tractului Dergei, precum și alți preoți din invecinata diecesă a Gherlei, vădendu că Eselența Sa Metropolitul din Blașiu a înființat unu nou seminar pentru junimea română gr. cat. studiosă în Blașiu, ca să dea dovadă, că știe aprecia ce este bună, frumosă și nobilă, în semnă de recunoșință și multămită celebrară în asistență poporului în biserică din Borza la 21 Augustu o liturgie pentru indelunga sănătate a acestui generosu Archereu, care terminată fiind cu o vorbire ocasională rostită de preotul Lad. B. Popu cu testul „Păstorul bună își pune sufletul pentru oile săle,“ după ce poporul cu lacerini în ochi părăsi sacrul locu, preotimea urmă invitațiunie preotului localu de a lua parte la unu dejunu comună la măsa sa.

—0—

Diarele din România aducă scirea, că ministrul de finanțe G. Leca a incetat din viață.

—0—

Răsboiul serie: „D-nii sub-locoteneni Socec și Savopolu terminându cu multă succes cursurile școalei înalte de cavalerie din Viena, s'au întorsu aseră în București. Felicităm pe acești d-ni ofițeri, cari prin conduția lor și prin silința ce și-au datu, au făcutu onore ștei, care i-a trimisă să învețe acăstă artă.“

—0—

„L'Indépendance roumaine“ spune, că unu puternic transporț de tunuri Krupp au sosită în București pentru armata română.

De pe lângă Oltu în 1-a Septembrie 1885.

Onorate Domnule Redactor! În lipsa altor evenimente mai insenmante centrul administrației noastre din Făgăraș îngrijesc pentru căte o mică surprindere, prin care mai deșteptă când și când spiritele amortite ale Românilor Olteni, cari până acumă mai au celu puținu dreptul a-și ridica cuvîntul la masa verde în adunările comitatului.

Acuști audii de anularea din partea viceșpanului a cutării licitaționă publice, în carea i-a succed unui Românu său în genere unui nejidanu a căstiga după totu formele legale arenda băuturilor spirituoase în vre-o comună mai de frunte vis-à-vis de cutare jidani. Nu preste multă astă de suspendarea din oficiu a cutării notară de cercu, să l'u numimă de astădată George Comanicu din Veneția inferioră, sub căte unu pretextu, care în cele din urmă, după căte o investigație sécă, său mai bine șisă secantă, ce durăză cu lunile, decă nu chiar cu anii întregi — dovedindu-se de prea slabu de-a se puté folosi ca motivu de destituire, său de neaptitudine, — respectivul e rehabilită, după-ce numai elu știe căte alergături, și căte... il va fi costată. Să potă că acăstă neinsenmată pedepsă (!) să-i fiă ca unu „memento“, pentru că mai acum 3 ani a cetezată a susțină și a pretinde într'o ședință a reuniunei notarilor ca contrapropunere față de președintele român — unu funcționar de frunte dela centru, — ca limba protocolară, și limba agendelor reuniunei să fiă esclusivă cea română său pentru că în adunarea generală de astă primăvară a avută órbă cetezană a protesta în scrisu singură, între toți notari români din comitat, basată pe legea cntra ucasului marelui președinte alu oficiului orfanal Nagy Sándor, ucasu, prin care porunce, ca de

acu înainte protocoolele luate cu ocasiunea petractărilor de rămasă să se redigeze numai în limba statului. Ori în cele din urmă l'a făcută să semă nemărginita putere a mai marilor, pentru că de! ca omu cu studii mai înalte decât mulți superiori de ai săi nu s'a arătată destulă de slugănică.

Și pentru că lucrul să mărgă potențată, mai dilele acestea ne surprinse comitatul cu-o nouitate adevărată sensațională, menită a intuneca celu puțin pentru noi Oltenii întrevederile potențialor dela Kremsier. Nu glumescă: doi funcționari români au fostu suspendați deodată: pretorul cercului Șercaie dl Laurean Negrea, dimpreună cu cancelistul său Ioan Silagi, ambii români neaoșii fi de grăniță.

Nu voi am să credă acăstă scire, cu atâtă mai puținu, căci totă lumea știe, că dl Negrea afară de aceea, că implinesc totă condiționile de cuaclificație, fiind juristul absolut și sciind bine limba statului, — nu numai că e bine văzută la centră, dar încă se bucură de multă protecție. Dar nu preste multă mă convinsiu în persónă că scirea era adevărată, căcă avându o afacere pe la pretura Șercaiei, văzui cu multă regretă funcționându ca pretor pe negustorul dl Adolf Klooss.

Totă lumea se întrebă, că ce a putută greși dl Negrea dimpreună cu cancelistul său? La trei sconțrări s'a constatată chiar prin dl comite supremu în persónă, că agendele cancelariale se părtă cu totă acuratețea. Apoi afară de acăstă dl Negrea a fost și unu funcționar politicu demnă de totă incredere. Au doră acăstă să-i fiă răsplata pentru neprețuitele servicii, ce le-a adus comitatului și guvernului în véra anului trecută la alegerile de deputat, când tomăi la momentul celu mai criticu, apără deodată ca unu Deus ex machina în frunte a preste 700 de alegători neaoșii români, încătă ai fi crezută că este un beliduce în fruntea legionilor sale.

Grave trebuie să fiă motivele pentru suspendarea lui Negrea și a cancelistului său. Multe vorbesce lumea, și tocmai pentru că vorbesce multe, din care nu potă scôte adevăratul motivu, mă mărginescă și eu de astădată numai la relatarea faptului.

Oră și care ară fi motivele, una însă nu se poate contesta. Dovedimă prea puținu interesu pentru amioptăii aleșii de noi, credem că dacă odaă i-amălesu, ne-amă făcută datoria; la susținerea loru mai departe nu cugetă nimenea.

De vomu urma totu astfelu, și nu vomu scutura odată acăstă fatalismu turcescă nu ne prindă mirare, decă într'o bună diminată ne vomu pomeni administrație de negustori falimentați, de dresători de cai, etc. și chiar și acestia ne-Români.

Videant consules!

Unu membru alu consiliului municipalu.

ALEGERE DE NOTARU IN BISTRĂ-CERTEGE.

Câmpeni, în 8 Septembrie a. c.

Domnule Redactor! În 7 a lunei curente a fostu alegerea de notară în notariatul Câmpeni, Bistra-Certege. La acestă postu au concurată 2 Români și unu jidani boemo-român.

Inainte de alegere cu vr'o căteva dile se răspandise faima, că pretoarele pre unul dintre cei doi Români, care avea trecere la alegători, și anume pe Cristea din Săcuiel, nu-lu va candida, și fiind că contracandidatul jidani boemo-român Robert Stary adăpase în 6/9 a. c. pre alegătorii din Bistra cu vinu, și fiind că mai ademeneșe și pre vr'o cătă-va din Câmpeni, se da cu sotocela, că acesta va răsuji de notară negreșită; altu cum nu cumpăra elu 3 purcei pentru banchetul ce plănuise a-lu da.

In diua alegerei pretoarele Zudor Akos, de nascere din Vințiu de Josu, de profesione plătuș de sare (presupună de acolo, că documentele despre cuaclificație sa și le-ar fi perdută în Murășu cu unu transportu de sare) pe competentul Cristea nică nu l'a candidat, ér în favorul lui Stary a comisă irregularitate și ilegalitate, și anume fără a fi cerută cineva votisare după cum cere legea, a ordonată votisare nominală, apoi a scosă pe toți alegătorii afară și numai unul căte unul i-a lăsată la votu, abună sămă ca să-i teroriseze, altu cum nu înțelegeamă ce sta haiducul oficiului cu pușca la ușă și ce căuta străgămeșterul gendarmeriei între alegători.

Cu totă aceste, multămînă bunului simțu alu poporului, alegerea a reușită în favoarea celuilaltu candidat de română și s'a alesă cu majoritate absolută de 31 voturi Pamfiliu Podobă din M. Zah, ér Stary a primitu 10 voturi, după cum am înțelesă mai numai dela nisice omenești intimidă și cu inima de iepure.

Se vorbea că pe partea lui Stary ară fi tostă angajați și advocații din locu, la alegere însă au votat pentru candidatul de română, și aşa de astădată nu s'a adeverită faima, deși unul dintre denșii mai alesă dela alegerele de deputați se pare a merge mană în mană cu pretoare.

Cumă de astădată a reușită candidatul română,

după cum diseu mai susu, avem să mulțamim bunului simțu alu poporului alegătoru, dar mai pre susu de totu bravului nortru subpretore Ioni Vlassa, care deși la apărîntă lucra pentru Stary Robert, totușu ru și-a reneagătă inima de română, ci la timpul său a avisată pe cei chemați despre modul de procedere, și cu sfatul său i-a înbărbătat pe alegători a sta unul pe lângă altul și voru învinge. Așa s'a și întemplată. Primăscă multămînă noastră pe astă cale și urmeze și în viitor săptei boldului său internu și fiă sigură că va fi tare.

Am scrisă acestea ca să urmeze și în alte părți asemenea, și cei slabu de angeră să se întârsească.

Celu cu pricia.

INSCIINTARE.

Poporul român greco-catolicu din parochia Ilvămare, vicariatul Rodnei, și-a ridicată o biserică nouă de peștră, corăspunzător timbului modernu.

Acestă monumentă gloriosă alu pietății poporului român de aici, — neputendu participa Ilustritatea Sal-dă Episcopul alu diecesei Gherlei, din cauza morbului, — se va binecuvânta în 20 Septembrie a. c. st. n. prin reverendisimul domnă Gr. Moisilă, vicarul tractului a-cestuia.

Doritorii de a participa la acestă actă religiosă prin acăstă se înscriu și invită. Provisiunea șopeților va fi gratuită.

Comitetul bisericescu.

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. alu „Gaz. Trans.“)

PESTA, 14 Septembrie. — Consiliarul ministerial Bodoky a murită.

PESTA, 14 Septembrie. — Regele Milană a plecată la Gleichenberg.

HATZFELD, 14 Septembrie. — Apponyi țină eri într'o adunare numerosă visitată o vorbire, în care desfășură programma opoziției, provocându naționalitatele să se alipescă strînsu la poporul maghiar.

POZSEGA, 14 Septembrie. — Maiestatea Sa primă eri 28 de deputați. La vorbirea patriarhului Angyalics răspunse Maiestatea Sa cș primându-și speranță, că congresul sărbescu va desvolta o activitate folositore și binecuvântată. Deputațiilor comitatelor și cercurilor din Croația-Slavonia le recomandă să lucreze seriosu și să nisuiască numai la ceea ce se poate obține în cadrele legii. Maiestatea Sa multămă episcopalui Mihalovics, punendu la inimă clerului că se îngrijască conscientiosu pentru concordia poporului. După primirea deputațiilor orașelor croate-slavone, a reuniiuei crucei roșie, audiențele s'au terminat. Adă Maiestatea Sa trecu în revistă corpul de vestu, după care începă manevra.

VASHINGTON, 14 Septembrie. — Ambasadorul Americei de nordu Kelley, refusată de oficiul de esterne austro-ungară, renunță definitivă la acestă postu.

DIVERSE.

Animositații naționale în armată. — Cu totă că s'a desmințită despre bătaia întemplată între soldați din tabăra din Pilsen în urma frecările naționale, totușu o corespondență locală din Viena pretinde a fi informată din „sorginte sigură,“ că ministrul de resbelu contele Byland Rheide a datu o circulară confidențială în care reamintesc gradelor inferiore, că soldați, că fi ai armatei comune, trebuie să evite orice certuri naționale și să nu uite niciodată că ei stau în serviciul M. S. Imperatului și Regelui, care tratază pe totă poporul cu aceeași iubire. Mai alesă corpului oficerescu ii recomandă ministrul a da soldaților cele mai bune exemple prin abținerea sa de a se amesteca în certurile politice de orice natură. Ministrul de răsboiu mai accentuează că nu va întârdia a pedepsi cu totă asprimea pe acele persone, cari n'ar respecta acăstă admoniție și termină circulara sa prin observație pe atâtă de însemnată, că limba oficială în armată a fostu totdeuna și va fi cea germană, faptu pe care armata să nu-lu scape din vedere,

* * *
Necrologu. — Georgiu Frigătoru, absolventu alu școalei comerciale din Brașovă, după unu morb plinu de suferințe și-a datu nobilul său sufletu în mânie Creatorului în diua de 30 Septembrie, în etate de 21 de ani Remășile pămîntesc ale defunctului s'au depusă spre odichna eternă în 31 Septembrie 1885, în cimitirul orașenesc din Arad.

Fi-î-terina ușoră și memoria bienecuvântată!
Editoru: Iacobu Mureșianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursul la burza de Viena

din 12 Septembrie st. n. 1885

Rentă de aură 4%	99.45
Rentă de hărția 5%	92.40
Imprumutul căilor ferate ungare	148.60
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ung. (1-ma emisiune)	98.40
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ung. (2-a emisiune)	124.25
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ung. (3-a emisiune)	109.25
Bonuri rurale ungare	103.25
Bonuri cu cl. de sortare 102.25	
Bonuri rurale Banat-Tismanaș	103.25
Bonuri cu cl. de sortare 101.50	
Bonuri rurale transilvane 101.75	

Bursa de București.

Cota oficială dela 12 August st. v. 1885.

	Cump.	vând.
Renta română (5%).	88	89
Renta rom. amort. (5%)	93	93 $\frac{1}{2}$
convert. (6%)	88	89
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	30	32
Credit fonic. rural (7%)	100 $\frac{1}{2}$	101 $\frac{1}{2}$
" (5%)	85 $\frac{1}{2}$	86 $\frac{1}{2}$
" urban (7%)	98 $\frac{1}{4}$	99 $\frac{1}{4}$
" (6%)	91	92
" (5%)	82 $\frac{3}{4}$	83 $\frac{1}{2}$
Banka națională a României		
Ac. de asig. Dacia-Rom.		
" Națională		
Aură	10 $\frac{3}{4}$	11 $\frac{1}{4}$
Bancnote austriace contra aură	2.02	2.04

Numere singurative à 5 cr. din „Gazeta Transilvanie“ se pot cumpăra în tungeria lui I. Gross.

(2-3)

Publicațiune.

Târgul de teră celu mai aproape a „Sf. Mariei mică“ în comuna B. Lipova, comitatul Timișoarei se va ține în 20 Septembrie a. c. st. n. Târgul de vite însă se va începe cu 2 zile mai înainte.

B. Lipova în 9 Septembrie 1885.

Antistitia comunala.

Magazinu de haine bărbătesci

Totu feliul de
haine bărbătesci elegantu și solidu lucrate
confectionam în magasinul nostru după comandă
și după jurnalele cele mai noue.

Totodată recomandăm marele nostru
depositu de stofe indigene și străine

pentru rocuri, pantaloni și gileci cu prețurile cele mai eftine
și rugăm onor. publicu a ne onoră cu comande câtă mai
numerose.

Cu distinsă stimă
A. Schwarze & Bartha.
Ulița Vămei Nr. 11.

Abonamente la Gazeta Transilvaniei

se potu face cu începerea dela 1 și 15 ale fiecarei luni, mai ușor prin mandate postale.

Adresele ne rugăm a ni se trimit esactă arătându-se
și posta ultimă.

PREȚULU ABONAMENTULUI ESTE:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni	3 fl. —
" șese lună	6 fl. —
" ună ană	12 fl. —

Pentru România și străinătate.

pe trei luni	10 franci
" șese lună	20 „
" ună ană	40 „

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Otelu nou în Brașov.

OTELULU „EUROPA“

in Brașov,
cetate, strada Vămii Nr. 11.

Am onore a face cunoscutu onor. publicu, că am deschis otelul meu celu nou „Europa“ aranjat cu celu mai mare confortu modernu

în 6 Septembrie st. n. 1885.

Prin deschiderea acestui otel cred că am satisfăcut unei trebuințe de multă simțite, dându-se oca-siune onor. călători de a visită ună otel situat numai șepte-deci pași departe de piața mare, în mijlocul orașului în strada cea mai de frunte și aranjat în modul celu mai confortabilu și bine îngrijit.

Qdăi eftine. Salonul de mâncare spre grădină.

In legătură cu otelul „Europa“ am deschis și

RESTAURATIUNEA

situată în parterre unde pe lângă alte beuturi se servește și

Bere bună de Dreher dela Steinbruch.

Pentru mâncări bune și vinuri alese am îngrijit cu deosebire.

SERVICIULU PROMPTU, PREȚURILE FORTÉ EFTINE!

De vreme ce am încredintat conducerea afacerilor curente ale otelului unor puteri probate și eu însuși mi-am datu totă silința a satisface tuturor dorințelor onoratului publicu sper că mă va onoră cu cercetarea în număr câtă mai mare a otelului și a Restaurațiunei mele, ce i le recomandu cu distinsă stimă

STEFANU BARTHA,
proprietar.

Otelu nou în Brașov.